

Parlamentul
Republicii Moldova

AC nr. 38

25 martie 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează spre examinare Parlamentului, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de Lege privind măsurile economice și sociale anti-criză aplicabile pentru micșorarea impactului generat de pandemia de COVID-19.

Anexă:

1. Proiectul de hotărâre;
2. Notă informativă.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

A. Candu /
C. Padheviei /
S. Stănu /
C. Ștefan /
D. Cebotaru /

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**privind măsurile economice și sociale anti-criză aplicabile
pentru micșorarea impactului generat de pandemia de COVID-19**

Luând în considerare declararea stării de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020 din cauza pandemiei de COVID-19, conform Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020, și

Pentru prevenirea unei crize economice și sociale generate de pandemie,
Parlamentul aprobă prezenta lege organică.

Art. I – Pentru perioada aprilie-decembrie 2020, se plafonează salariul demnitarilor publici, conform listei stipulate în Anexa la Legea nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, cu excepția primarilor, viceprimarilor, președinților și vicepreședinților raioanelor, până la suma de 6 975 de lei, ce reprezintă salariul mediu pe economie pentru anul 2019.

Art. II – Pentru anul 2020, se suspendă aplicarea dispozițiilor prevăzute de art. 27 din Legea nr. 294 din 21.12.2007 privind partidele politice, cu privire la finanțarea partidelor politice din bugetul de stat.

Art. III – Pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență:

(1) Se suspendă toate achizițiile publice, cheltuielile capitale ale autorităților publice centrale și locale (achiziții de mijloace de transport și echipamente

tehnice, servicii de reparații capitale și altele) care nu sunt stringent necesare pentru exercitarea atribuțiilor funcționale.

- (2) Mijloacele financiare ale bugetului de stat prevăzute la pct. (1) din prezentul articol vor fi redistribuite pentru necesitățile de combatere a pandemiei.

Art. IV – Pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, se majorează cu 100% salariile de funcție și suplimentele de plată a angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Art. V – Pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, pentru agenții economici obligați să își sisteze sau limiteze activitatea, conform domeniilor incluse în hotărârile Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 7 din 13.03.2020 și nr. 9 din 15.03.2020, precum și a hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică emise după aprobarea și intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 ”privind declararea stării de urgență”, și în baza acesteia:

- (1) Sunt în drept să suspende contractele individuale sau colective de muncă în baza dispozițiilor prevăzute de art. 76 lit. f) și/sau art. 77 lit. c) din Codul Muncii (Legea nr.154 din 28.03.2003), la discreția angajatorului.
- (2) Prin derogare de la prevederile Codului Muncii al Republicii Moldova (Legea nr. 154 din 28.03.2003), angajaților care cad sub incidența prevederilor Art. V pct. (1) al prezentei legi, se alocă ajutor de stat, din bugetul public național, în sumă de 2775 lei lunar per angajat. Plata se va efectua la contul agenților economici, urmare a depunerii solicitării respective la organele competente.
- (3) La cererea contribuabilului, agent economic, se aplică scutirea la plata contribuțiilor de asigurări sociale aferente veniturilor de salarii pentru sumele

achitate sub formă de salariu, ce depășesc suma ajutorului de stat, prevăzută la pct. (2) din acest articol.

(4) Pe perioada acordării facilităților stipulate la prezentul articol, salariații beneficiază de vechime în muncă.

Art. VI – Aplicarea clauzei de forță majoră/impedimente justificate

(1) Se consideră eveniment de forță majoră (impediment la executarea obligației), din oficiu și prin lege, sistarea și limitarea activității agenților economici în conformitate cu prevederile hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 7 din 13.03.2020 și nr. 9 din 15.03.2020 și a hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică emise după aprobarea și intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 "privind declararea stării de urgență".

(2) Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, la cererea agenților economici care cad sub incidența Art. VI pct. (1) al prezentei legi, va elibera, fără plată, certificatele de stabilire și confirmare a evenimentelor de forță majoră (impedimente la executarea obligației) în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător.

Art. VII – Pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, la cererea persoanelor fizice și agenților economici obligați să își sisteze sau limiteze activitatea în conformitate cu prevederile hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 7 din 13.03.2020 și nr. 9 din 15.03.2020 și a hotărârilor Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică emise după aprobarea și intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 "privind declararea stării de urgență":

(1) Băncile comerciale:

a) vor amâna plata ratelor de credit și/sau a dobânzilor, cu extinderea termenului contractului de credit cu o perioadă cel puțin egală cu perioada stării de urgență;

- b) nu vor calcula și nu vor aplica dobânzi, comisioane sau penalități de întârziere, sau alte plăți pentru extinderea termenelor contractului de credit;
- (2) Guvernul va crea un fond anti-criză, în care, (i) din economiile realizate conform prevederilor Art. I și II al prezentei legi, (ii) din realocarea sumelor din fondul rutier și (iii) alte resurse identificate, va fi transferată o sumă în valoare minimă de 2 mlrd. lei, pentru asigurarea măsurilor de prevenire și combatere a răspândirii epidemiei COVID-19 și de acordare, prin intermediul fondului de garantare al Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, agenților economici indicați la Art. VII din prezenta lege, a împrumuturilor cu dobânda de 0%, în baza regulamentului aprobat de Guvern.
- (3) Aplicarea moratoriului pentru plățile aferente creditelor bancare și nebankare datorate.
- (4) Acordarea unor ajutoare de stat pentru taxele salariale, utilizând asistența partenerilor de dezvoltare și/sau Fondul de rezervă a statului.
- (5) Oferirea posibilității acordării indemnizației angajaților pentru fiecare zi liberă în volum de maximum 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă, dar nu mai mult de 75% din salariul mediu brut pe economie pentru unul din părinți care este nevoit să se afle acasă cu copiii minori.

Art. VIII – Agenții economici obligați să își sisteze sau limiteze activitatea în conformitate cu prevederile hotărârilor Comisiei Naționale Extraordnare de Sănătate Publică nr. 7 din 13.03.2020 și nr. 9 din 15.03.2020 și a hotărârilor Comisiei Naționale Extraordnare de Sănătate Publică emise după aprobarea și intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 ”privind declararea stării de urgență” sunt scutiți de la plata impozitului pe venit pentru anul 2020.

Art. IX – Pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, se aplică majorarea cuantumului compensației din bugetul de stat a beneficiarilor de credite din programul Prima Casă.

Art. X – Se stabilește, începând cu data de 01.04.2020, aplicarea ratei de 8% la TVA pentru agenții economici ce își desfășoară activitatea în sectorul HoReCa, și cei antrenați în procesarea producției agricole și zootehnice, asigurând astfel o rată unică la TVA pentru întregul lanț valoric.

Art. XI – În termen de 5 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi:

(1) Guvernul va propune Parlamentului modificarea și ajustarea actelor normative relevante pentru aplicarea corespunzătoare a prezentei legi.

(2) Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege privind măsurile economice și sociale anti-criză aplicabile pentru micșorarea impactului generat de pandemia de COVID-19

La 11 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat COVID-19 drept pandemie de nivel internațional, cu 118 000 de cazuri de infectare în 114 state și 4 291 persoane decedate.

În doar două săptămâni, la 24 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății constată triplarea numărului de cazuri de infectare, atingând cifrele de cca 373 mii de persoane în 195 state/ zone sau teritorii și 16 231 decese.

Republica Moldova, cu regret, la fel este afectată de pandemie, fiind declarată starea de urgență pe întreg teritoriul țării pentru perioada 17 martie – 15 mai 2020 (Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020) și constatând la data de 24 martie curent – 125 de cazuri de infectare (10 cu stare gravă) și 1 deces.

Din momentul constatării pandemiei, Organizația Mondială a Sănătății a declarat COVID-19 nu doar drept o criză de sănătate publică, ci o criză care urmează să atingă fiecare sector public și privat. Și, din păcate, criza s-a răspândit la nivel global, afectând cetățenii de rând, mulți dintre care au fost nevoiți să apeleze la concedii neplătite pentru a asigura securitatea și continuarea corespunzătoare a studiilor copiilor minori acasă, precum și afectând agenții economici puși în fața unui lanț vicios de consecințe, inclusiv:

- închidere a hotarelor;
- blocarea importului/exportului de materie primă și produse finale spre clienți;
- neonorarea obligațiilor contractuale;
- reducerea semnificativă și chiar lipsa veniturilor;
- lipsa resurselor pentru asigurarea operațiunilor aferente activității și plata salariilor angajaților, ceea ce duce după sine blocarea activității antreprenoriale și criza socială.

În acest sens, Organizația Mondială a Sănătății a recomandat autorităților statelor de a ajunge la un echilibru fin între protejarea sănătății, minimizarea perturbărilor economice și sociale și respectarea drepturilor omului.

Pe de o parte, constatând gravitatea situației, și, pe de altă parte, urmând directivele internaționale, practicile utilizate de statele dezvoltate și vecine

Republicii Moldova, se prezintă proiectul de Lege privind măsurile economice și sociale anti-criză aplicabile pentru micșorarea impactului generat de pandemia de COVID-19.

Proiectul de Lege vine cu o serie de instrumente anti-criză destinate persoanelor fizice și juridice, aplicarea cărora va avea impact benefic imediat asupra ambelor categorii de cetățeni ai Republicii Moldova.

De menționat activismul agenților economici prin intermediul diverselor platforme electronice care și-au centralizat eforturile și au venit cu sugestii clare de minimizare a impactului pandemiei de COVID-19 asupra climatului de afaceri din Republica Moldova, manifestând o abordare de jos în sus față de autorități. Acest efort urmează a fi susținut de către legislativ și executiv din considerentul impactului grav pe care îl va avea și în următoarea perioadă pandemia asupra mediului de afaceri în aspect de locuri de muncă, dezvoltării afacerilor și familiilor managerilor și angajaților.

Respectiv, urmare a unei analize a practicilor internaționale, consultării domeniului privat, precum și analizei socio-economice interne, prezentul proiect de Lege vine cu o serie de soluții, necesar de a fi implementate în regim de urgență, și anume:

- **pentru perioada aprilie-decembrie 2020, se propune plafonarea salariului demnitarilor publici, cu excepția primarilor, viceprimarilor, președinților și vicepreședinților raioanelor, până la suma de 6975 de lei, ce reprezintă salariul mediu pe economie pentru anul 2019. Luând în considerare aplicarea acestui plafon pentru demnitarii publici, estimăm o economie în bugetul țării în jur de 100 mln lei pentru perioada de 9 luni, ale anului curent (aprilie-decembrie 2020, inclusiv);**
- **suspendarea finanțării partidelor politice din bugetul de stat pentru anul 2020, ceea ce reprezintă o altă economie aproximativ de 38 mln. lei, disponibili pentru acțiuni anti-criză;**
- **pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență se propune suspendarea tuturor achizițiilor publice, cheltuielilor capitale ale autorităților publice centrale și locale care nu sunt stringent necesare pentru exercitarea atribuțiilor funcționale.**

Respectiv, luând în considerare economiile astfel obținute, la fel și din realocarea altor bugete (fondul rutier, taxele locale, etc) se propune, **pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență:**

- **majorarea cu 100% a salariilor de funcție și suplimentelor de plată a angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. În situația de pandemie, medicii, asistenții medicali și personalul auxiliar, sunt cei de care depinde revitalizarea Republicii Moldova; și**
- **direcționarea resurselor pentru necesitățile de combatere a pandemiei, de exemplu la procurarea chiturilor de teste, medicamentelor, echipamentelor și accesoriilor medicale.**

După cum a fost menționat, pe lângă domeniul social și medical, care are o importanță majoră, pandemia de COVID-19 deja a afectat semnificativ mediul de afaceri. Drept rezultat, prin hotărârile Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr. 7 din 13.03.2020 și nr. 9 din 15.03.2020, următoarele categorii de agenți economici au fost nevoiți să își sisteze sau limiteze activitatea până la data de 01.04.2020, și anume: localurile de agrement, recreere, sălile de sport, centrele sportive, bazinele de înot, sălile de fitness, teatrele, cinematografele, sălile de concerte, muzeele, alte unități pentru antrenament și recreere, unitățile comerciale cu amănuntul (excepție unități de comercializare a produselor alimentare, a produselor farmaceutice și a produselor petroliere), piețele comerciale, centrele de reabilitare/recuperare, inclusiv balneo-sanatoriale, unitățile de alimentație publică, în localurile și spațiile amenajate/autorizate ale acestora (excepție activități de preparare și distribuire a produselor în regim *catering*).

Astfel, pentru agenții economici menționați *supra*, pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, se propun următoarele acțiuni anti-criză, și anume:

- scutire de la plata impozitului pe venit pentru anul 2020;
- oportunitatea suspendării contractelor individuale sau colective de muncă, la discreția angajatorului;
- alocarea ajutorului de stat, din bugetul public național, în sumă de 2775 lei lunar per angajat;
- oportunitatea scutirii la plata contribuțiilor de asigurări sociale aferente veniturilor de salarii pentru sumele achitate sub formă de salariu, ce depășesc suma ajutorului de stat, menționat *supra*;
- considerarea drept evenimente de forță majoră (impediment la executarea obligației) – sistarea sau limitarea activității agenților economici;

- amânarea plății ratelor de credit și/sau a dobânzilor de către băncile comerciale, cu extinderea termenului contractului de credit cu o perioadă cel puțin egală cu perioada stării de urgență;
- anularea calculării și aplicării, de către băncile comerciale, de dobânzi, comisioane sau penalități de întârziere sau alte plăți pentru extinderea termenelor contractului de credit;
- crearea fondului anti-criză în valoare de minim 2 mlrd. lei, din economiile menționate *supra*, pentru asigurarea măsurilor de prevenire și combatere a răspândirii epidemiei și de acordare a împrumuturilor cu dobânda de 0%, prin intermediul fondului de garantare al Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

Suplimentar, pentru întreaga perioadă de aplicare a stării de urgență, se propune aplicarea majorării cuantumului compensației din bugetul de stat a beneficiarilor de credite din programul Prima Casă.

În cele din urmă, având în vedere nivelul de afectare a sectorului HoReCa din Republica Moldova, se propune aplicarea ratei de 8% la TVA pentru agenții economici antrenați în sectorul HoReCa și procesării producției agricole și zootehnice, începând cu data de 01.04.2020. Aplicarea ratei unice la TVA urmează să cuprindă întreg lanțul valoric al sectorului HoReCa și să sprijine dezvoltarea acestuia în general.

Luând în considerare situația de criză socio-economică la nivel național care are evoluție zilnică, și urgența subiectului, prezentul proiect de Lege cere Guvernului ca în termen de 5 zile, să-și aducă actele sale normative în concordanță cu prevederile proiectului de Lege, precum și de a veni în fața Parlamentului cu ajustările necesare în acest sens.

Mobilizarea legislativului și executivului în exercițiul intervenției de urgență cu un pachet de măsuri anti-criză concrete pentru persoane fizice și juridice, solicitate în mod deschis de către cei din urmă, reprezintă prioritatea de bază pentru perioada pandemiei de COVID-19.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

A. Candu
C. Podhevi
S. Sîrbu

D. Cebotari